

Drogy: přehled a základní informace

Obsah

Benzodiazepiny (Benzáky, Xanny)

DMT

GABA, GHB

Ketamin (Keťák, K)

Kokain

Kratom

LSD

LSA

MDMA

Opiáty

Pervitin

Poppers

Amfetamin (speed)

THC

Jihočeský streetvork PREVENT

www.prevent99.cz/js

Benzodiazepiny (Benzáky, Xanny)

Benzodiazepiny patří k nejčastěji zneužívaným lékům. Jde o uměle vyrobené psychoaktivní látky, které působí na GABA neurotransmitery v centrální nervové soustavě, a tím zpomalují mozkovou aktivitu. Ve velkém se začaly užívat v 70. letech, záhy se však ukázala jejich vysoká návykovost. Nejznámější léčiva z této skupiny jsou: Valium (Diazepam), Xanax/Neurol (Alprazolam), Rohypnol, Rivotril. Léky typu Xanax a Neurol se stále předepisují, i když v menším množství. Částečně se benzodiazepiny podařilo nahradit jinými druhy léků. Zneužívání Xanaxu je velmi rozšířené a s trapovou vlnou se stalo obecně kulturně známé a módní.

Způsob konzumace:

Léky se užívají ústně v původní formě tablet, popřípadě rozdrčené a rozpuštěné v tekutině.

Účinky:

Benzodiazepiny mohou způsobit pocity euforie, spontánnosti, rychle potlačují úzkost, uvolňují svaly a mají celkově sedativní účinky. Může se objevit i prožitek odosobnění a "rozpuštění se." Léky typu Xanax zpětně zachycují dopamin a serotonin, takže mimo sedativních účinků i celkově zlepšují náladu.

Využití:

Benzodiazepiny jsou skupinou léčiv se sedativním účinkem, které jsou předepisovány jako antidepresiva, na tlumení úzkostných stavů, panických atak, nespavosti, zmírňování epileptických záchvatů, atd. Benzodiazepiny se také používají ke zklidnění při bad tripech. V tomto případě snižují úzkost i intenzitu halucinací.

Nežádoucí účinky:

Benzodiazepiny zpomalují reflexy a myšlení, mohou vést k dezorientaci a výpadkům paměti. Nedoporučuje se pod jejich vlivem řídit automobil nebo jiné stroje. Jelikož uvolňují svaly, způsobují i zhoršenou motoriku až neschopnost ovládat tělo, mohou se dostavit i závratě. Zároveň se objevuje neschopnost artikulovat. Užívání může také vést ke skokovým změnám nálad, impulzivnosti ale i apatii. Benzodiazepiny mohou paradoxně po svém vysazení posílit úzkosti, nespavost a podobné psychické problémy.

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Na benzodiazepinech rychle vzniká závislost a vysazení dlouhodobě užívané vysoké dávky může způsobit smrt. Proto je při zbavování se závislosti na benzodiazepinech důležité snižovat dávky postupně. Kombinace opioidů a benzodiazepinů může vést k zástavě dechu. Stejně tak je extrémně nebezpečná kombinace benzodiazepinů s alkoholem, GHB nebo jinými sedativy. Ve spojení se stimulanty se navzájem blokují účinky drog, což může přispět k předávkování.

DMT

Jedná se o velmi silné psychedelikum, které se vyskytuje ve velkém množství v rostlinách z rodu Psychotria či Mimosa. Nejčastěji se využívá v Jižní Americe k náboženským účelům, například jako součást nápoje Ayahuasca. DMT vyvolává extrémně dramatické prožitky a je považováno za jedno z nejintenzivnějších známých psychedelik. Patří mezi nejužívanější a nejprozkoumanější psychedelika (jako je LSD, psilocybin a meskalin. Jedná se o bílou či nahnědlou aromatickou krystalickou látku.

Způsob konzumace:

Kouřením či vapováním (účinek nastupuje velmi zprudka - zhruba do tří minut a působí po té 20 minut), nosním podáním (působí až v extrémních dávkách) či orálním užitím (jako součást ayahuaskového nápoje).

Účinky:

- 2 – 10 mg: nízký účinek
- 20 – 40 mg: střední účinek (Při takovém množství způsobuje změny smyslů, což vede ke sluchovým a zrakovým halucinacím).
- 40 – 60 mg: vysoký účinek

Může zde docházet k tzv. breakthrough experience = průlom, kdy má člověk pocit, jako by se přenesl do jiné reality. V této realitě může docházet ke kontaktu s halucinacemi různých "cizích bytostí" (lidé často popisují elfy, anděly či zvířata).

Nežádoucí účinky:

Stejně jako ostatní psychedelika může vyvolávat psychologické účinky jako je strach, paranoia, úzkost, zármutek či deprese. Dále zvýšený krevní tlak, rychlou srdeční frekvenci, bolest na hrudi, závratě a rozšířené zornice.

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Na DMT nelze vybudovat závislost, přesto je u ní vysoké riziko spouštění psychóz především pro ty, kteří mají predispozice v rodinné anamnéze. V jiných případech může zapříčinit vznik velmi nepříjemného či traumatického prožitku obzvlášť u lidí, kteří neumí s psychedelickým stavem pracovat. DMT je natolik silná látka, že má tendenci jiné látky přebít. Kombinace s lithiem a tramadolem, může vyvolat serotoninový syndrom a zapříčinit tak životu ohrožující stav či potencionálně smrtící účinek. V kombinaci se stimulanty může dojít ke vzniku úzkostí a panických atak. Kombinace s dalšími halucinogeny pouze umocňují prožitek, v případě antipsychotik a depresantů je naopak tlumí.

GABA, GHB

GABA, GHB či tekutá extáze je tlumivá látka, která se vyskytuje nejčastěji v tekutém skupenství. Výjimečně se vyskytuje ve formě slané bílého prášku.

Účinky a dávkování:

Stav intoxikace GABA/GHB trvá přibližně 4-5 hodin. V mozku působí na opioidní receptory a stav intoxikace pak připomíná opilost.

- Nízká dávka (asi 0,5–1,5 g) – snížení zábran, pocit uvolnění, vyrovnanosti a lehké euforie
- Střední dávka (asi 1–2,5 g) – snížená schopnost vyjadřování, většinou veselá nálada, nevolnost, žádaný je sexuální účinek látky – zvyšuje se hmatová citlivost, schopnost erekce a orgasmu
- Vysoká dávka (2g a více) – zvracení, ztuhnutí svalů, křeče, zmatenost, celkový útlum

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Riziko křečí, průjem, inkontinence, ztráta vědomí či paměti. V kombinaci s tlumivými látkami hrozí předávkování až smrt. Velké riziko pro pacienty s epilepsií a pro lidi s pomalou činností srdce. Je vysoce riziková v kombinaci s alkoholem či jinou tlumivou látkou.

Ketamin (Keták, K)

Ketamin je disociativní anestetikum, původně zamýšlené jako náhrada anestetika PCP při chirurgických výkonech. Byl masivně používán v 70. letech, ale kvůli psychotickým stavům pacientů je nyní z valné většiny nahrazen jinými anestetiky. Ketamin začal být ve velkém zneužíván v osmdesátých letech. Ketamin se stále používá na veterinárních klinikách a je distribuován pod komerčními názvy, jako jsou například Ketanest, Ketaset, Ketalar, Narkamon a Calypsol.

Způsob konzumace:

Ketamin je látka bez chuti a zápachu, která může být ve formě prášku nebo roztoku. Může se šňupat, užívat orálně, injekčně do svalů či žíly a vzácně i kouřit.

Účinky:

Ketamin má sedativní účinky - tlumí bolest, emoce a obecně vnímání. Dochází také k vyřazení čichu a chuti. V malých dávkách a v kombinacích se stimulanty se ketamin používá jako taneční droga. Při středních až vysokých dávkách nastupují silné vizuální a tělesné halucinace, ztráta možnosti pohybu, zážitky oddělení a vystoupení z těla, popřípadě zážitek podobný smrti (near death experience). Účinky ketaminu jsou nejsilnější první hodinu, poté začínají slábnout.

Využití:

Zamýšleným využitím je anestezie, ať již u lidí nebo u zvířat. Ketamin obsazuje NMDA receptory a ve větších dávkách i opioidové receptory. Ketamin je považován za šetrné anestetikum. Experimentálně se v poslední době testují terapeutické a antidepresivní účinky ketaminu.

Nežádoucí účinky:

Nevolnost a zvracení (ketamin by se neměl užívat s plným žaludkem), ztráta koordinace a možnosti ovládat tělo - při vyšších dávkách může dojít k narkóze. Užívání ketaminu zhoršuje paměť a podporuje vznik psychóz.

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Ketamin může při dlouhodobém užívání poškodit mozek, nervy a způsobuje inkontinenci a jiné problémy s močovým měchýřem. Při užití ketaminu může také dojít k náhlému vzestupu krevního tlaku, což je velké zdravotní riziko pro osoby s vyšším krevním tlakem. Při kombinaci s alkoholem, opiáty nebo benzodiazepiny může způsobit nevolnost a bezvědomí, což bez pomoci druhé osoby vede k udušení. Při kombinování s dalšími psychoaktivními látkami může způsobit nepředvídatelný stav. Delší užívání ketaminu zvyšuje toleranci k němu a vede k psychické závislosti.

Kokain

Kokain je bílá, mikrokrytalická látka a účinkuje jako silný stimulant a lokální anestetikum. Původem se jedná o malý strom nebo keř, pocházející z Jižní Ameriky. Má prutovité větve kryté červeno hnědou kůrou, podlouhlé listy měřící 3–6 cm. Kokainovník pravý pochází pravděpodobně z vlhkých pralesů na východních svazích bolivijských a peruánských And. Největším producentem kokových listů je Jižní Amerika. Také se pěstuje omezeně i na Jávě, Srí Lance a v Austrálii.

Způsob konzumace:

Šňupáním, injekční aplikací, žvýkáním (pouze u čerstvých listů koky), kouřením (pouze u volné báze kokainu- tzv. crack), speciální aplikací na genitálie.

Prvopočátek užívání byl spojen s náboženskými rituály. Později se kokain využíval jako analgetikum, anestetikum, lék proti nechutenství, žaludečním potížím a využíval se k léčbě deprese a sexuální impotence.

Účinky:

Euforie, pocity štěstí, psychická a fyzická stimulace a příval energie.

Nežádoucí účinky:

Krátkodobé účinky - paranoia, nervozita, třes, agresivita, naštvanost, neschopnost zvládnout negativní emoce (spíše u vyšších dávek, ale může být vzácně i u běžných dávek).

Dlouhodobější účinky (u dlouhodobého, pravidelného užívání) - psychická nestabilita, úzkosti, deprese, paranoia, halucinace, poškození jater, srdeční nemoci, poškození sliznic.

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Na kokainu se rychle rozvíjí psychická závislost. Kokain se často užívá v kombinaci s alkoholem. Kombinace alkoholu a kokainu má za následek zvýšení pocitu euforie, ale projevuje se také snížením tlumícího účinku alkoholu. Tato kombinace také silně ničí játra, mozek i ostatní orgány. U dlouhodobých uživatelů se hojně objevují srdeční nemoci, ischemické mozkové příhody a trombózy. Při předávkování dochází ke kolapsu dechového centra, srdečnímu selhání nebo krvácení do mozku.

Kratom

Jedná se o psychoaktivní látku pocházející ze stejnojmenného stromu, který roste převážně v Jihovýchodní Asii. Kratom obsahuje více než 40 alkaloidů. Nejznámější účinná látka je Mitragynin. Tento alkaloid se nejvíce vyskytuje v listech, které uživatelé žvýkají či občasně kouří.

Původ:

Rostlina *Mitragyna speciosa*, též známá jako Kratom, je 4-16 m vysoký tropický strom, který hojně roste v Thajsku, na Filipínách a v dalších zemích jihovýchodní Asie. Jedná se o vytrvalý strom, který je příbuzný s kávovníkem. Pro ideální růst potřebuje rostlina teplé, vlhké prostředí. Je citlivá na chladné podnebí, proto je komplikované pěstovat rostlinu mimo své přirozené prostředí, např. v Evropě.

Způsob konzumace:

Žvýkáním či louhováním čerstvých či sušených listů v podobě čaje či kouřením sušených listů. Drcené listy v podobě zeleného až tmavě zeleného prášku se následně konzumují s vodou, čajem či slazeným nápojem. Kratom lze koupit i v tabletách či nasypat do kapsle. Dříve byl používán k léčbě akutních zánětů střev, bolestech svalů, kašle a průjmů. Dále byly zaznamenány případy, kdy byl Kratom používán jako substituční látka u závislosti na opiátech.

Účinky:

- Do 5 mg kratomu (malá dávka) – stimulační účinky (podobné účinku kokainu), zvýšený nárůst energie a euforie. Doba trvání: 1 – 1,5 hod.
- 5 – 15 mg kratomu (vyšší dávka) – sedativní účinek srovnatelný s užitím morfia, uvolněný stav a ospalost. Doba trvání: až 5 hodin.

Nežádoucí účinky:

- Do 5 mg kratomu (malá dávka) – zrychlené bušení srdce, svědění kůže, nevolnost, ztráta chuti k jídlu. Při dlouhodobém užívání se mohou objevit úbytky na váze, chronická únava.
- 5 – 15 mg kratomu (vyšší dávka) – zácpa, nadměrné pocení, pocity zmatenosti, vliv na psychiku (celkové vyčerpání, deprese, psychózy)

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Při kombinaci s jinými psychoaktivními látkami může dojít k přetížení organismu až k úmrtí. Kratom by se neměl kombinovat s dalšími drogami, obzvláště s kokainem, amfetaminy a alkoholem. Při dlouhodobém a pravidelném užívání dochází ke zvýšení tolerance. Může vzniknout závislost a objevuje se i bažení (tzv. craving). Abstinenční příznaky se projevují jako u závislosti na opiátech-horečka, pocení, průjem, silné svalové křeče, úzkosti a nespavost.

LSD

LSD (diethylamid kyseliny lysergové) patří mezi látky s halucinogenním účinkem. Halucinogeny výrazně mění stav vědomí, psychiku, intenzitu a hloubku prožívání. Ovlivňují smyslové vnímání, prožívání okolní reality i sebe sama. LSD se vyskytuje v námelu (produkt metabolismu houby, příbuzné nebezpečné paličkovici nachové, která roste na žitě a ječmeni). LSD se na trhu nejčastěji vyskytuje ve formě papírků, nasáknutých čirou tekutinou. Méně časté jsou barevné pilulky napuštěné LSD. Jako trip se označuje papírek napuštěný LSD o rozměrech cca 5×5 mm, potištěný různými motivy. Dnes je již možné setkat se s LSD ve formě roztoku (kapek), které je možné kapat přímo do úst.

Způsob konzumace:

Žvýkáním napuštěného papírku, spolknutím tablety, nakapáním do úst (ve formě roztoku).

Účinky:

Mírně stimulační a halucinogenní. Droga začne typicky účinkovat po 20-60 minutách. Z počátku se objevuje veselost až záchvaty smíchu, které se postupně mírní a začínají nastupovat pseudo-halucinace – změněné vnímání vnějších podnětů (barvy se zdají živější, neživé věci působí, jako že jsou v pohybu). Dále se objevuje povznesená nálada, rozšířené vědomí, pocit osvětlení.

Nežádoucí účinky:

Závratě, nevolnosti, zvracení, pocení, sucho v ústech, třes, ale také nepříjemné pocity – úzkost, paranoia, strach. Intoxikaci provází zmatenost, narušení perspektivy a odhadování vzdáleností, časová i místní dezorientace, případně porucha pohybové koordinace.

Hlavní rizika a nebezpečné kombinace:

Hlavním rizikem je prožitek velmi nepříjemného až nebezpečného psychotického stavu, který může přetrvávat i po odeznění účinků látky a přerůst v psychotickou poruchu nebo trvalé změny osobnosti. Nebezpečná je kombinace dvou psychedelik. Výsledkem je ‚spojení‘ stavů, jež by každá z látek vyvolala sama o sobě. Dále je vysoce nebezpečná kombinace LSD se stimulanty (speed, kokain, pervitin). U LSD je prokázáno, že má nulový potenciál fyzického i psychického návyku.

LSA

LSA je látka chemicky velice podobná LSD. Vyskytuje se v semenech svlačcovitých rostlin (např. povijnice) či v některých plísních. LSA není uvedeno v seznamu zakázaných látek (tedy v příloze zákona 167/1998 Sb.) V poznámce je ale uvedeno, že psychotropní deriváty LSD nejsou legální. Jinými slovy je zakázán jeho dovoz i prodej.

Způsob konzumace:

Semena rostlin je možné rozemlít na jemný prášek a ten následně přidat do jídla, pití či jím naplnit prázdnou želatinovou kapsli a tu spolknout. Žvýkání semen po dobu cca 15 minut a následné vyplivnutí.

Účinky:

Účinky LSA jsou opět velice podobné jako u LSD. Jedná se o účinky halucinogenní, euforické a afrodiziakální. Intoxikace trvá přibližně 6-12 hodin a je provázená halucinacemi, podobně jako u LSD. Účinek je ale více sedativní (tlumící).

Nežádoucí účinky:

Intoxikace LSA bývá provázena horšími vedlejšími účinky než u LSD jako je nevolnost, zvracení, zácpa, závratě, případně tělesná ochablost a zvýšená srdeční frekvence; dále pak úzkost, paranoia a zmatenost. Rizika užívání jsou ve své podstatě totožná jako u LSD. Je ale potřeba dbát zvýšené opatrnosti u dávkování, protože koncentrace účinné látky je v každé rostlině rozdílná.

MDMA

MDMA (3,4-methylendioxy-N-metamfetamin) někdy bývá označována jako empatogen (zvyšuje zájem o druhé lidi, otevřenost, porozumění, pocit sounáležitosti a lásky). Ve vyšších dávkách se projevuje spíše psychostimulační efekt. Celkově účinky extáze můžeme zařadit někam mezi stimulancia a halucinogeny. Pro extázi je charakteristické víkendové užívání a typické prostředí tanečních akcí. Tablety prodávané jako extáze, často obsahují příměsi jiných příbuzných látek nebo úplně jiné látky (nejčastěji je to pervitin nebo jiná stimulancia na bázi amfetaminů).

Původ:

MDMA byla syntetizována firmou Merck počátkem minulého století. Látka byla experimentálně využívána v psychoterapii (partnerská terapie, léčba posttraumatické stresové poruchy). Rekreační užívání MDMA se začalo objevovat v 70. letech v USA, odkud se postupně přes Velkou Británii rozšířilo do ostatních států Evropy. Dnes patří extáze mezi nejrozšířenější drogy užívané mladými lidmi na tanečních párty všude na světě i v Česku.

Způsob konzumace:

Nejčastěji orální (ve formě tablet), u krystalické podoby se rozdrčený prášek dá i šňupat.

Účinky:

Postupně narůstající euforie, pocity empatie, sounáležitosti s okolím, touha komunikovat s jinými lidmi (nastupuje asi za půl hodiny od užití, po prvotním mírném neklidu a zmatenosti). Uživatel má pocit, že je nabitý energií, vnímání je zostřené, někdy zažívá stavy rozšířeného vědomí. Typický stimulační efekt se ale nemusí objevit vždy, místo něj může nastoupit pocit pohody a lenosti, také záleží na setu (psychickém stavu uživatele) a settingu (fyzické a sociální prostředí). Při užití této látky v páru, mohou uživatelé zažívat pocity lásky, empatie, potřebu dotýkat se. Nejedná se však o afrodisiakum. U mužů MDMA oddaluje ejakulaci a může snižovat schopnost erekce.

Rizika:

MDMA je riziková hlavně příměsmi, v pilulkách může být cokoliv. Při vysokých dávkách extáze se mohou objevit nežádoucí účinky v podobě přehřátí organismu, které se zejména objevují při zvýšené tělesné aktivitě (celonoční tancování atd.), vyšší teplotě okolí, nedostatku tekutin či opakovaném užívání extáze během noci. Tento stav při neposkytnutí pomoci může končit smrtí.

Nebezpečné kombinace:

S DMX (Robitussin), alkoholem, stimulanty a smrtelné s Tramadolem. Kombinace s psychedeliky je velmi nepředvídatelná.

Opiáty

Jedná se o jednu z nejnebezpečnějších skupin drog vůbec. Jde o tlumivé látky s výrazným euforickým efektem. Skupina nese název podle sušené šťávy z nezralých makovic (opia). Nejvýznamnějšími přírodními zástupci jsou alkaloidy morfium a kodein; z polosyntetických a syntetických látek jsou nejvýznamnější heroin, metadon, buprenorfin (Subutex), fentanyl a v Čechách také braun.

Původ:

Mák olejný (lékařský) se pěstuje v celé řadě evropských zemí převážně pro potravinářský a olejářský průmysl, pouze vymláčené makovice se zpracovávají pro farmaceutický průmysl. Surové opium se získává naříznutím stěn makovic a následným sběrem zaschlé mléčné šťávy v podobě gumovité hmoty sbírané do nádob či šátků. Tato hnědá suchá drolivá hmota se formuje do tvarů tyčinek, homolí atd.

Způsoby aplikace:

Nejčastěji se aplikují intravenózně, šňupáním, inhalací po zahřátí na alobalu, kouřením v cigaretách, orálně či vložením tablety pod jazyk (např. u buprenorfinu/Subutexu).

Účinky:

Hlavním účinkem je zklidnění a příjemná euforie, která bývá doprovázena pocitem tepla a snížením vnímání tělesných pocitů.

Krátkodobé účinky - útlum nervového systému a dechového centra, pocity na zvracení, svědění, pokles tělesné teploty, zúžení zornic, zpomalení srdeční akce, rozšíření cév, zácpa, zvýšené napětí hladkého svalstva, zhoršené vyprazdňování močového měchýře a pokles plodnosti u žen.

Dlouhodobé účinky - vznik závislosti psychické, ale i somatické, dále pak tolerance k účinkům, poškození organismu s nežádoucími účinky a poklesem citlivosti k bolesti.

Využití:

První doklady o pěstování pro jeho narkotické účinky jsou staré 6000 let. Opium se používalo při léčení nebo při kultovních obřadech.

Rizika a nežádoucí účinky:

Je zde možné se předávkovat – stačí pouze zvýšení kvality látky a z obvyklé dávky se může stát dávka smrtelná (nejčastější příčinou smrti bývá selhání dýchacího centra). Opiáty jsou velmi nákladné a jejich čistota se pohybuje mezi 5-90%. Jelikož si uživatel opiátů na opiáty rychle zvykne, přijdou také abstinenci příznaky, které jsou velmi nepříjemné (neskutečné bolesti svalů, kloubů, křeče, pocení, zvracení, zrychlená srdeční činnost, neklidný spánek, aj.). Kombinace s alkoholem či jinými drogami např. pervitinem může vést ke kombinované závislosti.

Pervitin

Pervitin neboli metamfetamin, patří do skupiny budivých aminů, stejně jako amfetamin. Jedná se o silný psychostimulant.

Způsob konzumace:

Injekční aplikací, orální užití, šňupáním, rektální aplikací a kouřením.

Účinky:

Odstranění únavy, zrychlené myšlení, zvýšená hovornost, dále pocity síly a energie, nechutenství a rozšířené zornice.

Nežádoucí účinky:

Sucho v ústech při akutní intoxikaci, přetížení krevního oběhu, bolesti na hrudi, riziko selhání srdce, nepříjemné pocity únavy a frustrace po odeznění účinku (tzv. dojezd), pohybové stereotypy a psychomotorický neklid (tzv. vykroucenost), pocity charakterizované úzkostí či pocit pronásledování (tzv. stíha), nadměrná koncentrace, kterou nelze vůlí usměrnit (tzv. zásek). Odvykací stav, který je doprovázený pocity únavy, dlouhých epizod spánku a pocity deprese. Svět se pak uživatelé jeví jako šedivý a bezútěšný. Odvykací stav také doprovází pocity bažení po droze (tzv. chutě).

Rizika:

Hlavním rizikem při užívání pervitinu je rozvoj psychické závislosti na droze. U dlouhodobého užívání se k hlavnímu riziku řadí toxická psychóza. Při užívání jehlou se objevuje riziko přenosu nemocí, jako například žloutenky typu C či HIV.

Poppers

Je známý spíše jako malá lahvička s chemickou tekutinou, která se obvykle prodává jako čistič na sklo nebo latex. Najdeme ji v sexshopech nebo i volně na internetu. Poppers je však pouze slangový výraz pro chemické látky alkyl nitrit, butyl nitrit, isobutyl nitrit a amylnitrit. V dnešní době je poppers oblíbený i u mladších generací a to nejen pro své afrodiziakální účinky, ale také jako účinný povzbuzovač na párty nebo v tanečních klubech. Homosexuálové ho využívají při análním sexu, ale v oblibě je i u heterosexuálů a klasickém pohlavním styku.

Poppers rozdělujeme na malé cca 10ml, střední cca 15ml a velké cca 30ml lahvičky. Toto rozdělení se liší nejen cenou, ale i svojí účinností. Jde o to, že čím větší obsah poppers má, tím je silnější/účinnější. V lahvičce s větším obsahem se kumuluje více chemické látky a zvyšuje se tím i jeho síla. Pro udržení účinnosti poppers je také důležité pečlivě uzavírat lahvičku, aby chemická látka neunikala ven.

Využití:

Dříve byl poppers známý především u homosexuálů a to už v roce 1970. Zájmu heterosexuálů se začali těšit až o něco později a to kolem roku 1990.

Způsob užití:

Čicháním výparů přímo z lahvičky.

Účinky:

Dostavují se během pár sekund a obvykle trvají 1–2 minuty. Patří sem rychlé bušení srdce, pocit tepla, zčervenání obličeje a malátnost hlavy. Při opakovaném použití začíná pálit nos a poměrně často se dostavuje i bolesti hlavy a nevolnost, euforie, sexuální touha, malátnost, omámenost (uváděno bývá přirovnávání k účinkům vdechování tzv. rajského plynu – oxidu dusného), zesílení vnímání druhotných pohlavních znaků v reálu či na videu a uvolnění hladkého svalstva bohatého na krev (konečník, vagina).

Rizika:

Nitrity snižují funkčnost imunitního systému člověka ještě několik dní po užití (užívání představuje zvýšené riziko pro jedince s oslabeným imunitním systémem, pro trpící chudokrevností a zejména pro lidi, kteří za sebou mají „mozkovou příhodu“). Způsobují prudké snížení krevního tlaku a zvýšení tepové frekvence, proto je velmi nebezpečné je kombinovat se stimulanty - konkrétně extází. Nevhodné je užití Poppers v těhotenství. Poppers ovlivňují úsudek, proto je vhodné při sexu nasadit kondom ještě před jejich užitím.

Amfetamin (speed)

Amfetaminy jsou uměle vyrobené látky účinkující na centrální nervový systém. Podle rozdělení návykových látek dle působení na psychiku se řadí společně s příbuzným metamfetaminem mezi tzv. stimulační látky. Metamfetaminu jsou svými účinky velmi podobné. V Česku právě díky monopolní síle pervitinu nejsou moc rozšířené. Na trhu se objevují ve formě bílého krystalického prášku i ve formě tablet. Často je využíván jako rekreační droga pod názvem Speed.

Původ:

Amfetamin byl prvně syntetizován v r. 1887. Ve 30. letech se rozběhla celá řada psychologických výzkumů zaměřených na změny výkonnosti pod vlivem amfetaminu. První zprávy o zneužívání jsou z roku 1937, kdy studenti Minesotské univerzity užívali tyto látky proti ospalosti a ve snaze zlepšit studijní výsledky. Amfetaminy našly další oblast zneužití jako doping ve vrcholovém sportu a ve válečných akcích.

Způsob aplikace:

Šňupáním, injekční aplikací, orální aplikací způsobem zvaný „bombing“ (namotání do cigaretového papírku a následné spolknutí jako u kapsle) a namixováním do drinku.

Využití:

Byly předepisovány při léčbě obezity a deprese, proti patologické ospalosti a při léčbě poruchy pozornosti s hyperaktivitou ADHD zejména u dětí.

Účinky:

Účinky se podobají kokainu. Často se užívají s dalšími drogami, např. s heroinem. Tato kombinace se nazývá speedball. Mezi hlavní účinky patří pocit zvýšené energie, hovornosti, důvěry a sebedůvěry, snížená citlivost k bolesti a únavě. Mezi další patří např. euforie a pocit pohody, snížení chuti k jídlu a potřeby spánku. Doba účinku je zhruba 4–8 hodin (při dávce 5–50 mg), dojezd může trvat až do druhého dne. Nájezd při šňupání je zhruba za 5–15 min, při injekční aplikaci během několika vteřin, při orálním užití je po cca 30–40 minutách.

Negativní psychologický efekt způsobený užíváním amfetaminů může zahrnovat - vznětlivost a pohotovost k agresi (s možnými násilnými projevy a rozkolísaností nálad), nízké sebevědomí, narušený spánek, hluboké deprese (které mohou vyústit až v sebevražedný pokus), úzkostné stavy, paranoidní myšlenky, paranoidní psychózy (doprovázené nutkavým chováním a opakovanými pohyby) a velmi živými halucinacemi.

Rizika:

Velmi vysoké dávky bývají příčinou poruch srdečního rytmu, slinění, křečí, mrtvice, přehřátí, kómatu a smrti (u injekčního podání). Dlouhodobé užívání může vést k vyústění toxické psychózy.

THC

Jedná se o hlavní psychoaktivní látku v konopí, v jeho extraktech, v marihuaně (samičí květenství konopné rostliny) a v hašiši (produkt z pryskyřice, kterou je květenství pokryto). Je zodpovědná za většinu jejich subjektivních efektů. Jeho obsah se pohybuje od 0,3% v průmyslovém konopí až po 30% v některých silných psychoaktivních odrůdách. THC se chlubí nejrůznějšími způsoby použití, jak léčivými, tak i rekreačními. Používá se v sirupech, poživatinách, olejích používaných prostřednictvím tinktur, kapek, v léčivých přípravcích atopických, včetně krémů a balzámů používaných k protizánětlivým účelům. Existuje i lék s obsahem syntetického THC, který je jediným aktuálně schváleným lékem s THC, jmenuje se Marinol.

Způsob konzumace:

Kouřením či vaporizováním, kdy účinek nastupuje do 10 minut a trvá cca 4 hodiny a konzumací pokrmů či nápojů.

Účinky:

Pocit euforie, povznesená nálada, záchvaty smíchu, lenivý útlum s hloubavou náladou, zvýšená chuť k jídlu, rozšířené vědomí, subjektivní dojem změny toku času, narušení kontaktu s realitou, úleva od chronické bolesti. Mezi nežádoucí účinky patří - sucho v ústech, bušení srdce, mírné (při obvyklých dávkách) zvýšení krevního tlaku, překrvení spojivek (zarudlé oči), vtíravé myšlenky, nevolnost a zvracení při nástupu účinku. Zhoršuje se paměť a zpomalují se reakce. THC tlumí sexuální touhu obou pohlaví. V oblasti emocí se setkáváme s úzkostí, strachem, paranoidní ladění.

Hlavní rizika:

Dlouhodobé užívání (několikrát týdně či po dobu několika let) vede k poměrně vážným potížím s přemýšlením, především s pamětí. Konopné drogy jsou považovány za potenciální spouštěč duševního onemocnění (u pravidelných konzumentů konopných drog je několikanásobně vyšší riziko onemocnění schizofrenií, je možné propuknutí toxické psychózy, úzkostné a depresivní poruchy).

Není však jasné, jestli tyto problémy přímo vyvolává nebo pouze urychluje jejich nástup. Největší riziko je právě u dětí a mladistvých. S užíváním THC se pojí nejvyšší míra přerodu dočasné toxické psychózy v trvalou schizofrenii ze všech pozorovaných drog (34%). Zvýšené riziko při užití konopí hrozí při řízení auta nebo při obsluze strojů, protože člověk vidí „tunelovitě“ a unikají mu objekty, které jsou na periferii (mimo „tunel“).

Jihočeský streetvork PREVENT

www.prevent99.cz/js